

Forord

BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 44 indledes med en artikel af stud. scient. bibl. Linda Isabella Fainburg. Artiklen *En informationsvidenskabelig domæneanalyse af faget journalistik : Om journalisters informationsbehov, arbejdsmetoder og kildebrug* kan ses i et dobbelt perspektiv: I sin hovedsubstans er det, som titlen siger, en domæneanalyse af faget journalistik. Det andet perspektiv, der foldes ud af hovedsubstansen, opridses et potentielt bibliotekarisk arbejdsfelt som informationsspecialist inden for medicområdet. Informationsspecialistens arbejde skitseres og diskuteres i et symbiotisk forhold til journalistens arbejde.

Kombinationen af disse to perspektiver er eksemplarisk hvad angår analyse af grundlaget for bibliotekariske arbejdsfunktioner inden for nye (eller næsten nye) arbejdsområder. Den informationsvidenskabelige domæneanalyse undersøger, hvad der er karakteristisk for et domæne med hensyn til for eksempel videnstrukturer, kommunikationssammenhænge, vidensorganisation, forsknings- og formid-

lingsmæssige arbejdsopgaver, informationsøgeadfærd og kildebrug. På baggrund af en sådan undersøgelse, der inddrager udviklingstendenser inden for domænet, kan bibliotekarens kvalifikationer som informationsspecialist tænkes ind i domænet.

Den første del af Linda Isabella Fainburgs artikel er en teoretisk diskussion af begreberne information, informationsbehov og domæneviden sat i forhold til journalistikken som fag. Der er to grunde til at fremhæve dette: Den første er, at bestræbelsen på at applicere abstrakte teoretiske begreber på konkrete videns- og arbejdsområder er væsentlig i vores (semi)profession. Den anden er - i forlængelse af, hvad der er skrevet i tidligere forord til BIBLIOTEKSARBEJDE - at artiklen er et godt udtryk for kandidatuddannelsens diskussionsmiljø.

Førstebibliotekar ved Statsbiblioteket i Århus, Harald von Hielmerone, behandler og diskuterer i sin artikel *Organisations- og teknologiudvikling i forskningsbibliotekerne* EDB-teknologiens betydning for organisationsændringer. Von Hielmerone

vender sig dels mod opfattelsen af, at EDB-teknologien har været årsag til ændringer i den interne biblioteksorganisation, dels mod den dermed sammenhængende opfattelse af at EDB-teknologien gør medarbejderne mere fleksible og sætter dem i stand til at overskue større områder inden for det enkelte biblioteks samlede arbejde. Årsagerne til organisatoriske ændringer ligger i højere grad i det sidste årtis ydre pres på (forsknings)bibliotekerne. Det er dette ydre pres, der har bevirket et vist brud på den tayloristiske organisation af det interne biblioteksarbejde. Inden for en tayloristisk organiseret virksomhed vil EDB-teknologien snarere blive årsag til en yderligere opdeling af arbejdet i enkeltprocesser end den vil skabe fleksibilitet. Artiklen peger på, at nøglen til forståelse af organisationsændringer, der kan modsvare kravene udefra, ligger i, at biblioteksarbejdet er et *intellektuelt* arbejde, ikke det manuelle arbejde, der er genstand for tayloriseringen. Organisationsændringer kræver analyse af det intellektuelle indhold for at de hensigtsmæssige snit kan lægges i organisationen. Von Hielmcrones opfattelse er således beslægtet med grundsynspunktet i nummerets første artikel i og med at *den intellektuelle analyse af arbejdsområder og -processer* gøres til det centrale.

Kun hvis jeg bliver førsteforfatter er titlen på artiklen af Svend Bruhns, der er assisterende fagleder ved Danmarks Biblioteksskoles Aalborgafdeling. Artiklen behandler en række af de problemer, der inden for videnskabelige samfund er knyttet til sam- og multiforfatterskaber. På grundlag af informetriske og videnskabssociologiske undersøgelser vises det for det første, hvordan andelen af dokumenter med flere forfattere er vokset i de sidste årtier og hvordan den fordeler sig på videnskabelige hovedområder. For det andet eksemplificeres og diskuteres betydningen af at være anført som førsteforfatter; en betydning, der har en længere række forudsætninger og implikationer som f.eks. kommercielle, prestigemæssige, citationsmæssige og som i sidste instans kan føre ind i spørgsmål om videnskabelig uredelighed.

Artiklen *Online kataloger med indholdsfortegnelser af samleværker III : Undersøgelse af Roskilde Universitetsbibliotek og samlet konklusion* har ligesom Harald von Hielmcrones artikel forskningsbibliotekerne som kontekst uden at være begrænset til denne bibliotekstype hvad angår de formulerede konklusioner og perspektiver. Artiklen, der er skrevet af 2 forskningsbibliotekarere ved RUB, Nils Bredsdorff og Claus Poulsen, ligger i forlængelse af 2 tidligere artikler i BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 36, 1992. Artiklen formidler resultaterne af en stikprøveundersøgelse af antallet af samleværker og antallet af bidrag i samleværker inden for både det naturvidenskabelige og det humanistisk-samfundsvidenskabelige område på RUB. Resultaterne sammenlignes med andre undersøgelser og dermed sættes betydningen af at indeksere de enkelte artikler i samleværker og de dermed forbundne forbedrede muligheder for emnesøgning i relief.

To nyuddannede bibliotekarere DB, Lars Hune Jacobsen og Nils Meier, anmelder på baggrund af deres egen hovedopgave en norsk publikation om emneopstilling af Randi Genz under overskriften: *Kategorisering eller projekt*. Idéer, former og begreber i den norske bog behandles og diskuteres kritisk i lyset af anmeldelsernes egne undersøgelser i Frederikshavn, Viborg og Hinnerup. Af den norske bog og anmeldernes egne undersøgelser kan der drages den konklusion, at emne- og genreopstilling er vigtigt som *projekt*, fordi den holder arbejdet med samlingerne - og bibliotekarenes formidlingsidéer - i en udviklingsproces.

De følgende 2 anmeldelser går i konstruktiv dialog med forskning af lærere på Danmarks Biblioteksskole: Lise Drewes Nielsen, der er lektor ved Handelshøjskolen i København, anmelder *"Informationsteknologi i folkebibliotekerne - de første ti år"* og *"Informationsteknologi i danske folkebiblioteker - systemfaser, status og perspektiver"*, begge af Pierre Evald, under den førstnævnte titel. Lise Drewes Nielsen diskuterer blandt andet nogle problemer ved at sammenstille 10 år gamle konse-

kvensundersøgelser med Pierre Evalds nye undersøgelser og skriver, at svarene på nogle af de spørgsmål, der rejses af denne sammenligning, kunne gives i den (kommende) debat, som Pierre Evalds, efter hendes vurdering, grundige og veldokumenterede analyse er et fortrinligt udgangspunkt for.

Dokumentsøgning : Et udvalg af bibliografier og kataloger er titlen på en bog af fagleder Mona Madsen fra Danmarks Biblioteksskole, og det er ligeledes titlen på bibliotekar ved Det nordjyske Landsbibliotek Inger Heyerdahl-Jensens anmeldelse. Inger Heyerdahl-Jensen diskuterer bogens udvalg af annoterede bibliografier og kataloger, dels i forhold til, hvad der er kurant i bibliotekerne, dels i forhold til bogen som undervisningsmateriale på

bibliotekaruddannelsens andet semester. I denne diskussion rejses spørgsmål om betimeligheden i at tage udgangspunkt i trykte bibliografier og om beskrivelsesprincipperne for de enkelte indførsler.

Nummerets sidste anmeldelse *Tranens vingesus* : 25 år med *Traneudstillinger* af Bruno Kjær fører os over i en del af den danske biblioteksverden, der ikke har så megen offentlighed omkring sig som tidligere - og som den fortjener. Bogen, der anmeldes er *Trane Udstillinger 1970-95*, som er udgivet i anledning af Tranegårdens 25 års jubilæum. I følge anmelderen står vi overfor det spændende fænomen, at en biblioteksaktivitet har haft banebrydende betydning i en større sammenhæng, in casu i den danske kunstinstitution.